Podstawy wykluczenia wykonawcy związane z naruszeniem obowiązków, w tym umownych

Kraków, 23 października 2026 r.

adw. dr Michał Łuc
UEK w Krakowie,
Katedra Prawa Cywilnego, Gospodarczego i Prywatnego Mnar

WPROWADZENIE

- Idea wymogów podmiotowych i przedmiotowych

- Wymogi przedmiotowe odnoszą się do zgodności zaproponowanych rozwiązań z warunkami zamówienia
- Wymogi podmiotowe odnoszą się do osoby wykonawcy – rękojmia należytego wykonania zamówienia

- Wymogi podmiotowe odnoszą się warunków udziału w postępowaniu (przesłanek „pozytywnych”) badanych w związku z przedmiotem postępowania oraz podstaw do wykluczenia wykonawcy (przesłanki „negatywne”)
- Podstawy wykluczenia – oblig i fakultatywne

- Restrykcyjne podejście jako przepis sankcyjny

- Odróżnienie konsekwencji za cudze naruszenie na gruncie prawa materialnego od przypisania wykonawcy podstawy wykluczenia z postępowania o zamówienie publiczne
  - podstawą wykluczenia wykonawcy winno być co do zasady jego własne działanie / zaniechanie
  - Problem konsorcjum w danym postępowaniu
    - Oczywiście nie wpływa to na wykluczenie konsorcjum w ramach postępowania, ale obecnie sprawa skierowana do TSUE czy jeżeli zachodzi przesłanka wykluczenia w stosunku do jednego konsorcjanta, to czy Zamawiający nie powinien wezwać do jego „podmienienia”
      - **C-268/25 (ETS Srl i inni przeciwko Rete Ferroviaria Italiana SpA)**
  - Czy podstawa do wykluczenia istnieje, gdy dany wykonawca zostanie ukarany osobiście (np. nałożona za niego kara administracyjna), nawet jak będzie to związane np. z działaniem podwykonawcy?

PODZIAŁ PODSTAW WYKLUCZENIA

- Podstawy wykluczenia związane są z szeregiem możliwych kategorii zdarzeń, związanych z:
  - czynami zabronionymi, w tym zakazem ubiegania się o udzielenie zamówienia
  - zakłóceniem konkurencji
  - sytuacją międzynarodowej
  - beneficjentem rzeczywistym (przestępcze pochodzenie środków)
  - bezprawny wpływ na czynności zamawiającego, w tym przez pozyskanie informacji poufnych
  - sytuacja finansowa (likwidacja / upadłość)
  - konflikt interesów na linii wykonawca / zamawiający
  - oświadczenie nieprawdy w ramach postępowania
  - naruszenie obowiązków, tak publiczno-, jak i prywatnoprawnych

Naruszenie obowiązków

Publicznoprawne obowiązki

- brak wywiązywania się z danin publicznych
- kara pieniężna nałożona ostateczną decyzją administracyjną za przypadki naruszenia obowiązków wynikających z prawa ochrony środowiska, prawa pracy lub przepisów o zabezpieczeniu społecznym

Prywatnoprawne obowiązki

- poważne naruszenie obowiązków zawodowych (109 ust. 1 pkt 5)
- określone naruszenie istotnych zobowiązań z umów „publicznych” (art. 109 ust. 1 pkt 7)

- Z naruszeniem obowiązków równie często łączy się wykluczenie na podstawie podania nieprawdy

  - 10) który w wyniku lekkomyślności lub niedbalstwa przedstawił informacje wprowadzające w błąd, co mogło mieć istotny wpływ na decyzje podejmowane przez zamawiającego w postępowaniu o udzielenie zamówienia.
  - 8) który w wyniku zamierzonego działania lub rażącego niedbalstwa wprowadził zamawiającego w błąd przy przedstawianiu informacji, że nie podlega wykluczeniu, spełnia warunki udziału w postępowaniu lub kryteria selekcji, co mogło mieć istotny wpływ na decyzje podejmowane przez zamawiającego w postępowaniu o udzielenie zamówienia, lub który zataił te informacje lub nie jest w stanie przedstawić wymaganych podmiotowych środków dowodowych;

Obowiązki prywatnoprawne

- 5) który w sposób zawiniony poważnie naruszył obowiązki zawodowe, co podważa jego uczciwość, w szczególności gdy wykonawca w wyniku zamierzonego działania lub rażącego niedbalstwa nie wykonał lub nienależycie wykonał zamówienie, co zamawiający jest w stanie wykazać za pomocą stosownych dowodów
- 7) który, z przyczyn leżących po jego stronie, w znacznym stopniu lub zakresie nie wykonał lub nienależycie wykonał albo długotrwale nienależycie wykonywał istotne zobowiązanie wynikające z wcześniejszej umowy w sprawie zamówienia publicznego lub umowy koncesji, co doprowadziło do wypowiedzenia lub odstąpienia od umowy, odszkodowania, wykonania zastępczego lub realizacji uprawnień z tytułu rękojmi za wady

- Art. 109 ust. 1 pkt 5 PZP
  - 5) który w sposób zawiniony poważnie naruszył obowiązki zawodowe, co podważa jego uczciwość, w szczególności gdy wykonawca w wyniku zamierzonego działania lub rażącego niedbalstwa nie wykonał lub nienależycie wykonał zamówienie, co zamawiający jest w stanie wykazać za pomocą stosownych dowodów

- Art. 57 ust. 4 lit. c dyrektywy 2014/24
  - c) jeżeli instytucja zamawiająca może wykazać za pomocą stosownych środków, że wykonawca jest winny poważnego wykroczenia zawodowego, które podaje w wątpliwość jego uczciwość

- Art. 109 ust. 1 pkt 7 PZP
  - 7) który, z przyczyn leżących po jego stronie, w znacznym stopniu lub zakresie nie wykonał lub nienależycie wykonał albo długotrwale nienależycie wykonywał istotne zobowiązanie wynikające z wcześniejszej umowy w sprawie zamówienia publicznego lub umowy koncesji, co doprowadziło do wypowiedzenia lub odstąpienia od umowy, odszkodowania, wykonania zastępczego lub realizacji uprawnień z tytułu rękojmi za wady
- Art. 57 ust. 4 lit. g) dyrektywy 2014/24
  - g) jeżeli wykonawca wykazywał znaczące lub uporczywe niedociągnięcia w spełnieniu istotnego wymogu w ramach wcześniejszej umowy w sprawie zamówienia publicznego, wcześniejszej umowy z podmiotem zamawiającym lub wcześniejszą umową w sprawie koncesji, które doprowadziły do wcześniejszego rozwiązania tej wcześniejszej umowy, odszkodowań lub innych porównywalnych sankcji

- Pytanie o relacje między oboma przepisami
  - 5) który w sposób zawiniony poważnie naruszył obowiązki zawodowe, co podważa jego uczciwość, w szczególności gdy wykonawca w wyniku zamierzonego działania lub rażącego niedbalstwa nie wykonał lub nienależycie wykonał zamówienie, co zamawiający jest w stanie wykazać za pomocą stosownych dowodów
  - 7) który, z przyczyn leżących po jego stronie, w znacznym stopniu lub zakresie nie wykonał lub nienależycie wykonał albo długotrwale nienależycie wykonywał istotne zobowiązanie wynikające z wcześniejszej umowy w sprawie zamówienia publicznego lub umowy koncesji, co doprowadziło do wypowiedzenia lub odstąpienia od umowy, odszkodowania, wykonania zastępczego lub realizacji uprawnień z tytułu rękojmi za wady

- Art. 80 ust. 5 lit. c włoskiego dekretu nr 50 w sprawie kodeksu zamówień publicznych z dnia 18 kwietnia 2016 r. [nieobowiązujący]

  - c) instytucje zamawiające wykazują za pomocą odpowiednich środków, że wykonawca dopuścił się poważnego wykroczenia zawodowego, które może podważyć jego uczciwość lub rzetelność. Do poważnych wykroczeń zawodowych należą znaczące niedociągnięcia w wykonywaniu poprzedniej umowy w przedmiocie zamówienia lub w sprawie koncesji, które spowodowały wcześniejsze, niezakwestionowane przed sądem lub potwierdzone w wyniku postępowania sądowego, przedterminowe wypowiedzenie tej umowy lub były podstawą orzeczenia o odszkodowaniu lub nałożeniu innej kary […]

- Zakresy przepisów częściowo się pokrywają

- Element wspólny – naruszenie pewnego **zaufania zawodowego**, jakie zamawiający winien mieć w stosunku do podmiotu, któremu ma powierzyć wykonania zadania finansowanego ze środków publicznych

  - poważne wykroczenie zawodowe
  - istotne naruszenie umowy

  Np. nieprzedłużenie gwarancji należytego wykonania umowy raczej trudno uznać za „poważne wykroczenie zawodowe” ale można rozważać pod kątem „istotnego naruszenia umowy”

Jak więc rozumieć „poważne wykroczenie zawodowe”

- rzeczowy zakresem obowiązków danego profesjonalisty, w tym stanowiące o istocie danego zawodu – np. prawnik oprócz naruszania terminów, błędów formalnych - naruszenie tajemnicy zawodowej, „nieumiejętne wcześniejsze postępowanie w związku z pewnym merytorycznym aspektem obowiązków danego podmiotu”
- zawodowe – nie musi być powiązane z wykonywaniem „zawodu” przez osobę fizyczną, chodzi o bardziej ogólne rozumienie tego pojęcia jako „zachowanie danego podmiotu, które ma wpływ na jego wiarygodność zawodową” (profesjonalną)
- nie chodzi tu też bynajmniej wyłącznie o przypadki ściągane dyscyplinarnie
- zamawiający nie może być pozbawiony własnej kompetencji do oceny rzetelności wykonawcy
- może być delikt lub naruszenie umowy
- takie naruszenie norm zawodowych, które sprowadza się do **podważania reguł prowadzenia określonej działalności** („poważne”), wpływając na ocenę uczciwości danego wykonawcy

- Motyw 101 dyrektywy klasycznej

- Poważne wykroczenia zawodowe takie jak „naruszenie reguł konkurencji lub praw własności intelektualnej”

- Należy sprecyzować, że poważne wykroczenie zawodowe może poddać w wątpliwość uczciwość wykonawcy, a tym samym sprawić, że nie będzie on odpowiedni, by uzyskać zamówienie publiczne, niezależnie od tego, czy dany wykonawca posiadałby poza tym techniczną i ekonomiczną zdolność do realizacji zamówienia

Najważniejsze tezy z orzeczeń TS UE

- pojęcie «wykroczenia zawodowego» obejmuje wszelkie zawinione uchybienia, które mają wpływ na wiarygodność zawodową danego wykonawcy
- stwierdzenie istnienia «poważnego wykroczenia zawodowego» wymaga co do zasady przeprowadzenia konkretnej i zindywidualizowanej oceny postawy danego wykonawcy
  - C-465/11 Forposta SA i ABC Direct Contact sp. z o.o. przeciwko Poczta Polska SA
- takie uchybienia, które podważają, czy też mają wpływ na wiarygodność zawodową danego wykonawcy, jego integralność lub niezawodność
  - C-465/11, czy C-470/13 Generali-Providencia Biztosító,
- ocena, czy wykonawca dopuścił się poważnego naruszenia obowiązków zawodowych, leży po stronie zamawiającego. Krajowe przepisy nie mogą automatycznie ograniczać tej swobody ani wymagać uprzedniego prawomocnego wyroku sądowego (nawet jak wykonawca się nie zgadza i zaskarżył)
  - C-41/18 Meca Srl przeciwko Comune di Napoli

- Tezy z orzeczeń KIO / SO
  - zobowiązań środowiskowych lub społecznych, naruszenia reguł konkurencji albo praw własności intelektualnej lub przemysłowej
    - KIO w wyroku z dnia 11 lipca 2022 r., sygn. KIO 1606/22
  - aby mówić o „poważnym” naruszeniu, winno ono być podjęte w sposób „wykazujący zamiar uchybienia lub stosunkowo poważne niedbalstwo” ze strony wykonawcy
    - KIO w wyroku z dnia 15 listopada 2023 r., KIO 3196/23
  - Przepisy o podstawach wykluczenia są quasi karnymi sankcjami, z uwagi m..in na fakt, iż nie są ograniczone do danego postępowania i trwają przez określony czas
    - SO w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy i Zamówień Publicznych w wyroku z dnia 4 kwietnia 2023 r., sygn. XXIII Zs 15/23, czy z dnia 17 czerwca 2022 r., sygn. XXIII Zs 71/22

- 7) który, z przyczyn leżących po jego stronie, w znacznym stopniu lub zakresie nie wykonał lub nienależycie wykonał albo długotrwale nienależycie wykonywał istotne zobowiązanie wynikające z wcześniejszej umowy w sprawie zamówienia publicznego lub umowy koncesji, co doprowadziło do wypowiedzenia lub odstąpienia od umowy, odszkodowania, wykonania zastępczego lub realizacji uprawnień z tytułu rękojmi za wady

- Naruszenie istotnego zobowiązania z wcześniejszej umowy w sprawie zamówienia publicznego lub umowy koncesji

- Umowa w sprawie zamówienia publicznego
- Umowa koncesji
  - Najistotniejszą cechą umowy koncesji jest to, że wynagrodzenie koncesjonariusza polega przede wszystkim na prawie do eksploatacji robót budowlanych lub usług (ewentualnie wraz z płatnością ze strony zamawiającego), przy czym na koncesjonariusza musi zostać przeniesione **ryzyko ekonomiczne związane z eksploatacją przedmiotu koncesji**. To przejęcie ryzyka operacyjnego odróżnia koncesję od klasycznego zamówienia publicznego
    - ustawa z 21 października 2016 r. o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi

- Istotą spełnienia świadczenia jest zaspokojenie obiektywnie weryfikowalnego interesu zamawiającego (subiektywnego – tylko wówczas gdy wskazał on taki interes w dokumentacji zamówienia)
  - W konsekwencji chodzi o naruszenia umowy („istotne") - **w znacznym stopniu lub zakresie** („znaczące" w rozumieniu dyrektywy)- które uderzają w podstawowy cel inwestora, a nie naruszą obowiązki uboczne (zejście z placu budowy, wykonanie tylko niewielkiej części budowy, wadliwość przedmiotu umowy powodująca niemożliwość korzystania z niego / istotne ograniczenie w możliwości korzystania z niego)
  - Trudniej uznać: niedostarczenie dowodów płatności dla podwykonawców, czy naruszenie płatności, nie zgłoszenie podwykonawców, wady niewpływające na możliwość korzystania
  - Można uznać, że z punktu widzenia merytorycznego – w praktyce często będą to nieprawidłowości mogące uzasadniać odmowę odbioru lub istotnie wpływające na możliwość korzystania z przedmiotu umowy

- Motyw 101 dyrektywy klasycznej (2014/24)

- Instytucje te powinny także mieć możliwość wykluczenia kandydatów lub oferentów, którzy przy wykonywaniu wcześniejszych zamówień publicznych wykazali poważne braki w odniesieniu do spełnienia istotnych wymogów; było to np. niedostarczenie produktu lub niewykonanie zamówienia znaczące wady dostarczonego produktu lub świadczonej usługi, które spowodowały ich niezdatność do użytku zgodnie z przeznaczeniem, lub niewłaściwe zachowanie poddające w poważną wątpliwość wiarygodność wykonawcy

- Terminowość - <u>długotrwale nienależycie wykonywał istotne zobowiązanie</u>
  - Znów odnosimy to zatem do elementu istotnego zobowiązania (aspekt merytoryczny)
  - Kluczowe jednak długotrwałe nieprawidłowe postępowanie
  - Długotrwałe – pojęcie relatywne, uzależnione od czasu trwania umowy
  - Incydentalność a długotrwałość
  - Możemy też uwzględniać przez pryzmat powtarzalności (np. brak wymaganego personelu pewien czas w każdym miesiącu przez cały czas trwania umowy)
  - powtarzające się nagminnie (KIO 139/17) – „uporczywe” niedociągnięcia
  - Motyw 101: Powtarzające się przypadki drobnych nieprawidłowości mogą jednak wzbudzić wątpliwości co do wiarygodności wykonawcy, co może uzasadniać jego wykluczenie

- Opisane wcześniej kwalifikowane i leżące po stronie wykonawcy naruszenia istotnych zobowiązań muszą prowadzić do jednego z określonych skutków
  - wypowiedzenia lub odstąpienia od umowy,
  - odszkodowania,
  - wykonania zastępczego lub
  - realizacji uprawnień z tytułu rękojmi za wady
    - dyrektywa: „inne porównywalne sankcje” – w PL nr 3 i 4

- Opinia Prezesa UZP z 2.11.2022 r. „Kara umowna w kontekście przesłanki wykluczenia wykonawcy z powodu nieprawidłowości w realizacji wcześniejszych umów (art. 109 ust. 1 pkt 7 ustawy Pzp), a sposób wypełnienia JEDZ”

Odszkodowanie

- nie każda kara umowna będzie mieścić się w katalogu sankcji wskazanych w art. 109 ust. 1 pkt 7 ustawy Pzp. W katalogu tym mieścić się będzie jedynie kara mająca charakter odszkodowawczy
- co do zasady kara umowna stanowi surogat odszkodowania należnego z tytułu szkody spowodowanej naruszeniem zobowiązania niepieniężnego

Wyrok SO w Warszawie - XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy z dnia 24 października 2023 r., XXIII Zs 93/23

- Nie każda kara umowna automatycznie będzie mieścić się w katalogu sankcji wskazanych w art. 109 ust. 1 pkt 7 ustawy Prawo zamówień publicznych, lecz jedynie kara mająca charakter odszkodowawczy. Określane w umowach kary mogą bowiem pełnić różne funkcje, w zależności od sposobu ukształtowania postanowień umownych, nie tylko funkcję kompensacyjną. To funkcja kompensacyjna (odszkodowawcza) jest uznawana za podstawową funkcję kary umownej jako, że co do zasady kara ta stanowi surogat odszkodowania należnego z tytułu szkody spowodowanej naruszeniem zobowiązania niepieniężnego. Niewątpliwie zatem kary umowne o charakterze odszkodowawczym wypełniają dyspozycję omawianego przepisu w zakresie pojęcia odszkodowania i powinny być uwzględniane przez wykonawców przy wypełnianiu JEDZ w zakresie fakultatywnej przesłanki wykluczenia z art. 109 ust. 1 pkt 7 ustawy ww. ustawy.

Zasada proporcjonalności

- Stosując fakultatywne podstawy wykluczenia, instytucje zamawiające powinny zwracać szczególną uwagę na zasadę proporcjonalności. Drobne nieprawidłowości powinny jedynie w wyjątkowych okolicznościach prowadzić do wykluczenia wykonawcy. Powtarzające się przypadki drobnych nieprawidłowości mogą jednak wzbudzić wątpliwości co do wiarygodności wykonawcy, co może uzasadniać jego wykluczenie.

Pytanie czy do wszystkich fakultatywnych podstaw

- W przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1-5 lub 7, zamawiający może nie wykluczać wykonawcy, jeżeli wykluczenie byłoby w sposób oczywisty nieproporcjonalne (109 ust. 3)
- Nie ma zatem: nieprawda, konflikt interesów, bezprawny wpływ / pozyskanie bezprawnych informacji

Wyrok Krajowej Izby Odwoławczej z 19 stycznia 2026 r. (KIO 4908/25, 5105/25, 5144/25, 5152/25) – Rail Baltica

- Nałożono na wykonawcę karę pieniężną 15 tys. zł za naruszenie warunków decyzji środowiskowej
- KIO uznała, że wykonawca winien zostać wykluczony z uwagi na treść art. 109 ust. 1 pkt 10 PZP (nieujawnienie kary na etapie JEDZ). Izba wskazała, że skoro reguła proporcjonalności ujęta w art. 109 ust. 3 nie znajduje zastosowania do pkt 10 (nieujawnienia informacji) to reguła ta w tym zakresie nie obowiązuje
- SO podtrzymał wyrok w dacie 4 września 2026 r.
- Konsekwencje - wykluczenie najtańszej oferty Mirbud–Torpol (ok. 4,57 mld zł) przy wcześniejszym odrzuceniu oferty Budimeksu (ok. 4,98 mld zł), na pozycji lidera do podpisania umowy stanęło konsorcjum z kwotą 5,22 mld zł – czyli o **ok. 650 mln zł wyższą**
- Pytanie o zasadność rozstrzygnięcia skoro 109 ust. 1 pkt 10 PZP wskazuje, iż powinno dojść do wykluczenia wykonawcy który w wyniku lekkomyślności lub niedbalstwa przedstawił informacje wprowadzające w błąd, co **mogło** mieć **istotny** wpływ na decyzje podejmowane przez zamawiającego w postępowaniu o udzielenie zamówienia

Ocena 109 ust. 1 pkt 7 pod kątem JEDZ

- Jednolity Europejski Dokument Zamówienia – ustandardyzowany, uwzględniający różne możliwe brzmienia w porządkach krajowych
- Czy wykonawca znajdował się w sytuacji, w której wcześniejsza umowa w sprawie zamówienia publicznego, wcześniejsza umowa z podmiotem zamawiającym lub wcześniejsza umowa w sprawie koncesji została rozwiązana przed czasem, lub w której nałożone zostało odszkodowanie bądź inne porównywalne sankcje w związku z tą wcześniejszą umową?
- Z postępowania o udzielenie zamówienia zamawiający może wykluczyć wykonawcę, który, z przyczyn leżących po jego stronie, w znacznym stopniu lub zakresie nie wykonał lub nienależycie wykonał albo długotrwale nienależycie wykonywał, istotne zobowiązanie wynikające z wcześniejszej umowy w sprawie zamówienia publicznego lub umowy koncesji, co doprowadziło do wypowiedzenia lub odstąpienia od umowy, odszkodowania, wykonania zastępczego lub realizacji uprawnień z tytułu rękojmi za wady.

Dwa możliwe poglądy

- To zamawiający ma decydować – wykonawca nie może być sędzią we własnej sprawie -> należy podać wszystkie przewinienia
- Pytanie jest skorelowane z treścią art. 109 ust. 1 pkt 7 PZP
  - Tak m.in. Prezes UZP w ww. opinii: „Należy zatem przyjąć, że kierując się wymogami przejrzystości postępowania, w oświadczeniu składanym na formularzu JEDZ wykonawca powinien poinformować zamawiającego o uprzednich nieprawidłowościach w realizacji umów, przy czym informacja ta powinna być skorelowana z przesłanką wykluczenia z art. 109 ust. 1 pkt 7 ustawy Pzp”

- Podejście zdroworozsądkowe – wykonawcy częstokroć zaznaczają w odpowiedzi NIE i do JEDZ dołączają załączniki, w których opowiadają o kwestiach związanych z ich sytuacją – trudno bowiem uznać, że nie jest to przepis skorelowany z art. 109 ust. 1 pkt 7PZP
  - Zabezpieczenie przed byciem wykluczonym za nieujawnienie informacji

- OBOWIĄZKI PUBLICZNOPRAWNE
- 1) który naruszył obowiązki dotyczące płatności podatków, opłat lub składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, z wyjątkiem przypadku, o którym mowa w art. 108 ust. 1 pkt 3 , chyba że wykonawca odpowiednio
  - przed upływem terminu do składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo przed upływem terminu składania ofert
  - dokonał płatności należnych podatków, opłat lub składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne wraz z odsetkami lub grzywnami lub
  - zawarł wiążące porozumienie w sprawie spłaty tych należności;

- 108 ust. 1 pkt 3: wobec którego wydano prawomocny wyrok sądu lub ostateczną decyzję administracyjną o zaleganiu z uiszczeniem podatków, opłat lub składek na ubezpieczenie społeczne lub zdrowotne,

- który naruszył obowiązki w dziedzinie ochrony środowiska, prawa socjalnego lub prawa pracy wobec którego wydano ostateczną decyzję administracyjną o naruszeniu obowiązków wynikających z prawa ochrony środowiska, prawa pracy lub przepisów o zabezpieczeniu społecznym, jeżeli wymierzono tą decyzją karę pieniężną

  - Problem związany z właściwym porządkiem prawnym – sprawa Stecol – czy jedynie naruszenia prawa unijnego (krajowego), czy też innego państwa?

Okresy wykluczenia

- art. 109 ust. 1 pkt 2 (decyzje) - na okres 3 lat od dnia uprawomocnienia się odpowiednio wyroku potwierdzającego zaistnienie jednej z podstaw wykluczenia, wydania ostatecznej decyzji lub zaistnienia zdarzenia będącego podstawą wykluczenia, chyba że w wyroku lub decyzji został określony inny okres wykluczenia
- w przypadkach, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 5 i 7 na okres 3 lat od zaistnienia zdarzenia będącego podstawą wykluczenia
- „podatki” – z uwagi na treść przepisu – w danym postępowaniu (chyba, że wykonawca przed upływem terminu do składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo przed upływem terminu składania ofert – dokonał płatności etc.)